

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
טו' סיון תשע"ב

פרשה:

פרשת שלח

כותרת:

לא 'לוקחים את האליפות' כל כך מהר...

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת שלח

לא 'לוקחים את האליפות' כל כך מהר...

הרבה פעמים אנחנו שומעים שחקנים מפורסמים שמתפארים בכוחם המזהיר ומתיישרים בניצחונם הבטוח. אנחנו שומעים אותם מצהירים פעם אחר פעם שהם "לוקחים את האליפות" בקלות.

ההתנהגות הזאת מזכירה סיפור דומה בתנ"ך. מסופר על המלך אחאב שהיה מלך ישראל בשנים 720 שלפני הספירה. הוא היה מלך חזק ועיר הבירה שלו היתה בשומרון. יום אחד הוא קיבל מסר מבן הדד מלך ארם (סוריה של היום) שהיה לו את הצבא החזק ביותר במזרח התיכון של אותם הימים.

מלך ארם שלח לאחאב את התביעה הבאה: על מלכות ישראל להיכנע לארם, וכלשונו: "כספך וזהבך לי הוא ונשיך ובניך הטובים לי הם" (מלכים א' כ, ג).

אחאב חשב שמלך ארם מעוניין שמלכות ישראל תיכנע לו ושהם ישלמו לו מס כשם ש-32 מלכים אחרים כבר נכנעו לו, והוא שלח לו מסר בחזרה: "כדברך אדוני המלך לך אני וכל אשר לי". אבל אז חזרו שוב השליחים עם מסר חד ונחרץ ממלך ארם שתובע שבפועל ממש יעביר לו את כל הכסף והזהב והנשים והבנים של מלכות ישראל. לדרישה הזאת אחאב כמובן לא יכול היה להסכים.

אחאב קרא אפוא לאסיפה דחופה של הזקנים - שהיו כעין "מועצת העם" - ושאל לדעתם. הם ענו לו שבשום אופן אין לענות בחיוב לתביעותיו ודרישותיו של מלך ארם, וכלשונם "אל תשמע ואל תאבה". כשבן הדד שמע את תשובתו של אחאב הוא הזהיר אותו ואיים שהוא יבוא אליו עם צבא גדול ואדיר עד כדי כך שעפר השומרון לא יספיק לכפות רגליהם של אנשי הצבא. בעצם הוא אמר לו שהוא "ימחק" את מלכות ישראל רח"ל ולא ישאר מהם כלום.

לשמע איומיו של מלך ארם שיגר לו מלך ישראל בחזרה תשובה בת ארבעה מילים שהפכה לפתגם מפורסם לכל הדורות הבאים: "אל יתהלל חוגר כמפתח".

ה'חוגר' הוא החייל שיוצא למלחמה ולפני יציאתו הוא חוגר את חרבו. ה'מפתח' הוא החייל שחוזר מהמלחמה ופותח את החגור בשובו משדה הקרב. אחאב שלח לו מסר: אתה - מלך ארם - עוד לפני היציאה לקרב כבר מתהלל כמו מנצח. לבסוף אכן התחוללה מלחמה ועם ישראל ניצח בעזרת השם יתברך.

כולם מדברים הרבה על הבעיה של "זכות השיבה". כל פעם שעולה לדיון הנושא הפלסטיני מיד מעלים את הנושא הזה. הויכוח הוא מה לעשות עם מאות אלפי פליטים שעזבו את הארץ במלחמת השחרור ורבים מהם חיים עד עצם היום הזה במחנות פליטים בירדן ובלבנון וכו'. הם טוענים שהם רוצים לשוב לבתים שלהם בחיפה, יפו, עכו ובאר-שבע.

ישראל מביעה כמובן התנגדות חריפה לרעיון המסוכן הזה. אבל נשאלת השאלה, כיצד בכלל נוצרה הבעיה הזאת? מדוע באמת מאות אלפי ערבים עזבו את הארץ בשנת 1948? מדוע הם ברחו?

אחת הסיבות המרכזיות לעזיבה שלהם היתה משום שצבאות ארצות ערב הודיעו לפני המלחמה לערבים שהתגוררו בארץ כי הם עומדים להתקיף את היהודים בארץ עם מטוסים, טנקים ופגזים, ולכן מוטב שהערבים יעזבו את הארץ ויתנו להם לעשות את העבודה. לאחר שהם יחסלו את היהודים ל"ע - אחיהם הערבים יוכלו לחזור בשמחה לבתיהם.

דווקא הרדיו של ה'הגנה' ביקש מהתושבים הערבים שלא לברוח, אבל הם לא הקשיבו לבקשות היהודים אלא צייתו להוראות המנהיגים הערבים וברחו מן הארץ.

מה שקרה בפועל היה בדיוק ההיפך המושלם: ישראל נצחה במלחמה והערבים לא מצאו מקום לאן לחזור. שוב התקיימו דברי הפסוק "אל יתהלל חוגר כמפתח".

אותו סיפור חזר על עצמו במלחמת ששת הימים. בדיוק כשחיל האוויר הישראלי הפציץ את צבאות ערב, ברדיו המצרי סיפרו שהצבאות הערבים נמצאים בשערי תל-אביב והם הולכים וכובשים את כל הארץ.

בפרשת השבוע אנחנו קוראים על סיפור המרגלים. עשרה מרגלים חזרו מטיול בארץ ואמרו שאי אפשר לכבוש את הארץ, רק יהושע וכלב טענו "עלה נעלה".

בהפטרה אנחנו קוראים כיצד יהושע כבש את הארץ בפועל.

בדרך כלל כאשר משווים בין משה ליהושע חז"ל אומרים "פני משה כחמה פני יהושע כלבנה" (רש"י במדבר כז, כ). דהיינו, כשם שלבנה אין אור משלה והיא רק ריפלקציה של השמש, כך גם כל מציאותו של יהושע היא בבחינת "אור חוזר" של משה רבינו.

אבל יש גם צד שני. רש"י מביא בספר דברים (ח, א) הגדרה: "שאינה נקראת המצוה אלא על שם גומרה". מצוה שנעשית למחצה או אפילו שלושה רבעים ממנה, כל עוד לא הושלמה המצוה - כאילו לא עשית דבר. דווקא האדם שהשלים את הרבע האחרון של המצוה הוא זה שמקבל את הקרדיט על כל המצוה, גם על אותם חלקים שהוא לא ביצע בפועל.

רש"י מביא את ההגדרה הזאת בקשר לקבורת יוסף וכלשונו: "שנאמר ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם, והלא משה לבדו נתעסק בהם להעלותם, אלא לפי שלא הספיק לגומרה וגמרוה ישראל נקראת על שמם".

ניתן לומר בדרך אפשר, שמשה רבינו הוציא את עם ישראל ממצרים, הוליך אותם במדבר ואפילו כבש את ארץ סיחון ועוג והביא את ישראל אל מפתנה של הארץ המובטחת. אבל מי שבפועל ממש הכניס את עם ישראל לארץ ישראל היה דווקא יהושע. המצוה הזאת של ירושת הארץ הושלמה ע"י יהושע.

משה היה ה'חוגר', הוא פתח והתחיל את המלחמה, אבל יהושע היה ה'מפתח' שחזר מהקרב.

אדם יכול להיות השחקן הכי מוכשר בעולם, הוא יכול להחשב "מלך הספורט", אבל אם אין לו את ה"רבע האחרון" - חסר לו את הכל.

בחיינו בכלל, ובפרט בעולמה של היהדות, לא סופרים את ה'חוגרים' אלא את ה'מפתחים', אלו שעובדים בפועל ממש ומסיימים את המלאכה.

(שיחות קודש' תשכ"ה כרך ב עמ' 195. 'לקוטי שיחות' כרך יט עמ' 94).

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד